

AKILLI FÖY

8. SINIF

TÜRKÇE

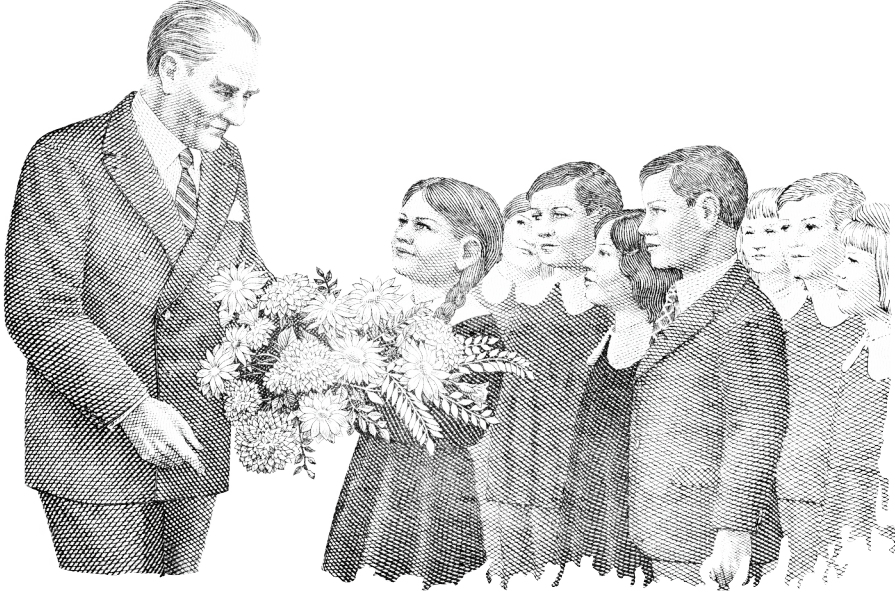
GERÇEK
BAŞARI

8. SINIF - TÜRKÇE

AKILLI FÖY

Yazar	Sevde Atasoy, Merve Erdoğan, Kübra Yurtcu Coşar
Genel Yayın Yönetmeni	Encan SOYSAL
Editör	Emin DURAKCIGİL
Görsel Yönetmen	S. Tuğrul ATASOY
Kapak Tasarımı	Tayfur GÖL
Dizgi	Net Kitaplık - www.netkitaplik.com Beyza Özgören, Şeyma Nur Çetin, Reyhan Kutluca
ISBN	978-605-74355-2-1
Gerçek Başarı Yayınları	Caferağa Mah. Neşet Ömer Sok. Aydın İş Merkezi No:4 Kat: 4 34710 Kadıköy / İstanbul / Türkiye
Web-E-Posta	gercekbasariyayinlari.com - info@gercekbasariyayinlari.com
Telefon-	0(216) 232 23 53
Baskı	Aykut Basım Yayın Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaa Sertifika No	45732

SÖZÜMÜZ VAR

GERÇEK BAŞARI Eğitim Yayınları Grubu olarak Türkiye'nin gençlerine verilmiş BİR SÖZÜMÜZ VAR...

Geleceğe güvenle bakabilmek adına hayallerinize koştüğunuz bu yolda, kaliteli bir eğitim yayıncılığı anlayışıyla, deneyimiyle ve yüreğimizi koyduğumuz eğitimciliğimizle, bizler hep yanınızda olacağız.

Temel hedefimiz, sizlere sunduğumuz kaliteli yayın içeriklerimizle beraber, teknolojinin de tüm olanaklarını kullanarak eğitim yayıncılığının en güvenilir markası olmak. Hedefimiz doğrultusunda, branşının uzmanı olan eğitimcilerimizle merkezi sınavlara hazırlanan gençlerimize yol gösteren, onların bu süreçte ihtiyaç duyacakları tüm alanlara destek olan yayınlarımızı büyük bir özenle hazırladık ve siz değerli öğrencilerimize sunmaktan onur duyuyoruz. Hayallerinize giden bu yolda attığınız her adımda yanınızdayız, beraberiz...

GERÇEK BAŞARI için, hep birlikte güvenli ve hedefe ulaşabileceğimiz bir öğrenme yolculuğuna çıkıyoruz.

HEPİNİZ DAVETLİSİNİZ...

GERÇEK BAŞARI EĞİTİM YAYINLARI

EMİN DURAKCIĞİL

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

Sözcükte Anlam

✓	Çok Anlamlılık	12
✓	Kelimeler Arası Anlam İlişkileri	18
✓	Kelime Gruplarında Anlam	27
✓	Bilinmesi Gereken Deyimler	30
✓	Test-1	40

2. ÜNİTE

Cümlede Anlam

✓	Anlamına Göre Cümleler	50
✓	Anlatımlarına Göre Cümleler	52
✓	Cümlede Anlam İlişkileri	55
✓	Cümle Yorumlama	60
✓	Cümlede Görülen Diğer Kavramlar	60
✓	Cümle Yorumlama	67
✓	Test-1	74
✓	Test-2	76

İÇİNDEKİLER

3. ÜNİTE

Parçada Anlam

✓	Paragraf Nedir?	82
✓	Paragrafın Teması	88
✓	Paragrafta Yardımcı Düşünce	91
✓	Paragrafın Başlığı	92
✓	Paragrafta Anlatım Biçimleri (Teknikleri)	94
✓	Paragrafta Düşünceyi Geliştirme Yolları	99
✓	Paragraf Oluşturma	104
✓	Paragrafta Yapı	107
✓	Anlatıcı Türleri	109
✓	Paragrafta Olay, Zaman, Yer ve Varlık Kadrosu	110
✓	Paragraf Tamamlama	114
✓	Paragrafı İkiye Bölme	115
✓	Paragrafın Akışını Bozan Cümle	117
✓	5N 1K	119
✓	Anlatımda Bakış Açıları	120
✓	Test-1	126
✓	Test-2	129
✓	Test-3	133
✓	Test-4	136

İÇİNDEKİLER

4. ÜNİTE

Eylemsiler (Fiilimsiler)

✓	İsim-Fiil (Ad Eylemler)	147
✓	Sıfat-Fiil (Ortaç)	149
✓	Zarf-Fiiller (Ulaç - Bağ Fiil)	151
✓	Test-1	157
✓	Test-2	160

5. ÜNİTE

Cümlelerin Öğeleri

✓	Yüklem	170
✓	Özne	172
✓	Nesne	174
✓	Dolaylı Tümluç (Yer Tamlayıcısı)	176
✓	Zarf Tümluci (Zarf Tamlayıcısı)	176
✓	Ara Söz	178
✓	Test-1	179
✓	Test-2	181

İÇİNDEKİLER

6. ÜNİTE

Fiilde Çatı

✓	Nesne- Yüklem İlişkisi	186
✓	Özne-Yüklem İlişkisi	188
✓	Test-1	196
✓	Test-2	198

7. ÜNİTE

Cümle Türleri

✓	Yüklemin Türüne Göre Cümleler	202
✓	Yüklemin Yerine Göre Cümleler	204
✓	Anlamına Göre Cümleler	208
✓	Yapılarına Göre Cümleler	213
✓	Test-1	218
✓	Test-2	220

8. ÜNİTE

Yazım Kuralları

✓	Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler	226
✓	Birleşik Sözcüklerin Yazımı	239
✓	Test-1	252
✓	Test-2	254

İÇİNDEKİLER

9. ÜNİTE Noktalama İşaretleri

✓	Nokta	258
✓	Virgül	259
✓	Noktalı Virgül	260
✓	İki Nokta	261
✓	Soru İşareti	261
✓	Ünlem	262
✓	Üç Nokta	262
✓	Tırnak İşareti	263
✓	Tek Tırnak	263
✓	Yay Ayraç (Parantez)	263
✓	Köşeli Ayraç	264
✓	Denden İşareti	264
✓	Kısa Çizgi	264
✓	Uzun Çizgi	264
✓	Eğik Çizgi	265
✓	Kesme İşareti	266
✓	Test-1	274
✓	Test-2	276

İÇİNDEKİLER

10. ÜNİTE

Metin Türleri ve Söz Sanatları

✓	Düzyazı Türleri	282
✓	Söz Sanatları	304
✓	Test-1	314
✓	Test-2	316
✓	Test-3	318

11. ÜNİTE

Anlatım Bozuklukları

✓	Dil Bilgisiyle İlgili Anlatım Bozuklukları	323
✓	Anlam Yönünden Anlatım Bozuklukları	331
✓	Test-1	338
✓	Test-2	340

12. ÜNİTE

Sözel Mantık - Görsel Okuma

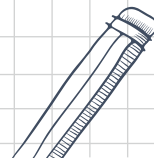
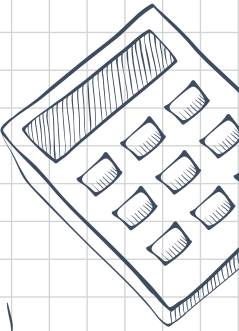
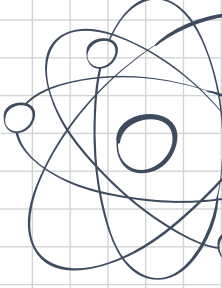
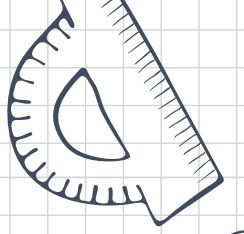
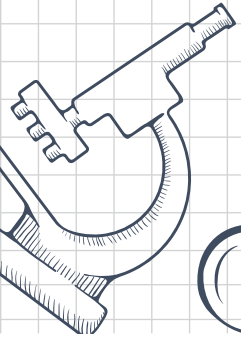
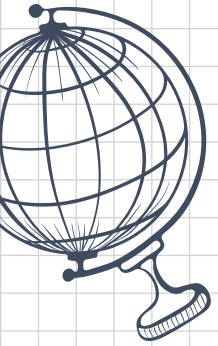
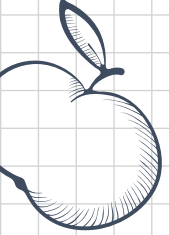
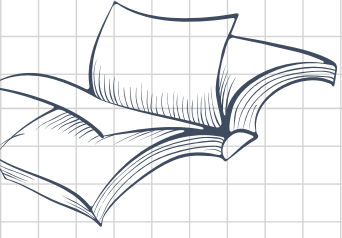
✓	Sözel Mantık	346
✓	Test-1	348
✓	Görsel Okuma	352
✓	Test-2	358

GERÇEK
BAŞARI

Türkçe

GERÇEK
BAŞARI

ÜNİTE
1

TÜRKÇE

Sözcükte Anlam

Soru 1

- Bulgurdan, piriçten ne varsa kimse dokunmuyor, daha zor gün- lere saklıyordu.
- Çevre kirliliği konusuna doku- nan bir yazı kaleme almalı çok oldu.
- Hiçbir sözün bana onunkiler ka- dar dokunduğunu hatırlamıyo- rum.

Aşağıdakilerden hangisi “dokun- mak” sözcüğünün bu cümlelerde kazandığı anlamlardan biri değil- dir?

- A) Hafifçe değmek
- B) Almak, kullanmak, el sürmek
- C) İnsanın içine işlemek, duygulan- dırmak
- D) İlişkin, ilgili olmak, değinmek

ÇOK ANLAMLILIK

Türkçenin anlam zenginliğinin bir göstergesi olan çok anlamlılık, söz- cüklerin birden çok anlamda kullanılmasıdır.

ÖRNEK

- **Gün** doğmadan neler dolar. (“güneş” anlamında)
- Proje teslimine sadece bir **gün** kaldı. (“24 saatlik süre” anlamında)
- Bütün **gün** yanıdaydım. (“gündüz” anlamında)
- Şu son **gün**lerde hasta sayısında artış oldu. (“içinde bulunulan za- man” anlamında)
- Zavallı teyzeciğim, **gün** görmedi ki... (“iyi yaşanılmış zaman” anla- mında)

Bu örneklerde de görüldüğü gibi kelime, farklı cümlelerde farklı an- lamlar kazanabilir. Kelimeler cümlede gerçek (temel), mecaz ve terim an- lamıyla kullanılabilir.

Not

Her sözcükte çok anlamlılık özelliği yoktur. Örneğin “yük ve yolcu ta- şımakta kullanılan, lokomotifin çektiği demir yolu aracı” anlamındaki “vagon” sözcüğü başka bir anlamda kullanılmaz.

ETKİNLİKLER

A

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise (✓) yanlış ise (X) olarak işaretleyiniz.

“Dağınık kıyafetlerle işe gelmesine bir anlam veremedik.” cümlesinde “hoş görülmeyen, uyumsuz” anlamında bir sözcük kullanılmıştır.

“Onun anısı hep bizimle yaşayacak.” cümlesinde “yaşamak” sözcüğü “sürmek, devam etmek” anlamında kullanılmıştır.

“Bir ülkenin sanat ve kültür hayatı, o ülkenin uygarlık aynasıdır.” cümlesinde “ayna” sözcüğü “ışığı yansıtan varlıkların görüntüsünü veren cilalı cam” anlamında kullanılmıştır.

“Dünya yeni bir ekonomik krizin eşiğinde” cümlesinde “eşik” sözcüğü “başlangıç yeri, başlangıç noktası yakını” anlamında kullanılmıştır.

“Akşam olduğunda ispiro lambalarını yakarlardı.” cümlesinde “yakmak” sözcüğü “çok sıcak olmak” anlamında kullanılmıştır.

B

Aşağıda “açık” sözcüğünün yer aldığı cümlelerde bu sözcüğün cümle içinde kazandığı anlamları eşleştiriniz.

1. Rengi koyu olmayan, koyu karşıtı.

a. Bu adamın her işi açıktır.

2. Kapalı olmayan, kapalı karşıtı.

b. Kapıların hepsi açıktı.

3. Kolay, anlaşılır.

c. Açık mavi bir elbise giymişti.

4. Çalışır durumda olan.

d. Bu saatte açık market bulamayız.

5. Aralığı çok olmayan.

e. Yenilgiyi bu kadar çabuk kabul eden biri daha yoktur.

6. Gizliliği olmayan, olduğu gibi görünen.

f. Sahil yolu açık, o yolu kullanalım.

7. Engelsiz, serbest.

g. Açık adımlarla sahile doğru yürüdü.

8. Belirgin biçimde.

h. Konuyu daha açık bir şekilde anlatmalısın.

NOT

Organ adları, insan dışındaki varlıklar için kullanıldığında kelime gerçek anlamını korur.

- Dişlerimizi günde en az iki defa fırçalamalıyız. (Gerçek anlam)
- Bu dişliler paslanmış acilen değiştirmemiz gerekli. (Gerçek anlam)

2 Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime gerçek anlamı ile kullanılmamıştır?

- A) Yaşlı çınarın gölgesinde iki saat oturup dinlendik.
- B) Sana kol kanat geren bu insana bunu yapamazsın.
- C) Ayşe yeni sınıfına çok çabuk ısındı.
- D) Takımımız güzel oyunuyla rakibini ezdi.

1. Gerçek (Temel) Anlam

Bir kelimenin herkesçe bilinen ilk ve en yaygın anlamına ve bu anlamla bağlantılı olan şekil, görev, renk bakımından benzerlik ilgisi kurularak kullanılan anlamına **gerçek anlam** denir.

Örnek

- Bahar alerjisi sebebiyle sürekli **göz**leri kaşınırdı.
- Bu **soğuk** havalarda sokak hayvanlarını unutmayalım.
- Masanın **ışığı** ders çalışmak için yeterli değildi.
- **Acı** biber midemi ağrıtıyor.
- **Kuru** çamaşırları ipten topladı.

2. Mecaz Anlam

Bir sözcüğün herhangi bir ilgi gözetilmeden, gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlama **mecaz anlam** denir.

- Patronun **göz**üne girebilmek için tüm hafta mesai yaptım.
- **Soğuk** bir karşılama töreni düzenlediler.
- Onun çizdiği yol bu ulus için vazgeçilmez bir **ışık**tır.
- Onun **acı** sözleri canımı çok acıttı.
- Yazarın **kuru** anlatımını gençler hiç beğenmedi.

Uyarı

Bir sözcüğün mecaz anlamda kullanılıp kullanılmadığını anlamak için, sözcüğün yeni anlamının gerçekte olup olamayacağı düşünülmelidir.

Uyarı

- Yeni sınıfındaki arkadaşlarından pek çok huy kaptı.
“Kapmak” sözcüğünün gerçek anlamı “birdenbire yakalayarak, çekerek almak” tır. Gerçekte birinin huyunun yakalayarak, çekerek almak söz konusu değildir. “Kapmak” sözcüğü bu cümlede “geçmek” anlamındadır.

Not

Atasözlerinin ve deyimlerin genellikle mecazlı sözcüklerden oluştuğu unutulmamalıdır.

- Ayaklarına kara sular inmek
- Mum, dibine ışık vermez.

ETKİNLİKLER

C

Aşağıda altı çizili sözcüklerin gerçek anlamıyla kullanıldığı cümleleri işaretleyiniz.

1

Ayakkabısının bağcığını çözüp içeri girdi.

☐

2

Mehmet Bey, tam bir kitap hastası.

☐

3

Sena okuduğu kitaba dalmış, çevresiyle ilişkisini kesmişti.

☐

4

Yanında şemsiye olmadığı için yağmurda bir güzel ıslanmış.

☐

5

Çamaşır makinesi bozulunca tamirci çağırdık.

☐

6

Çok dikkatli biri olmasına rağmen bu insanların oyununa kanmış, tüm servetini kaybetmişti.

☐

Soru

(I) “Geçmiş Günlerim” adlı kitabımla ilgili birkaç şey söylemek isterim. (II) Kitabım çok ince olabilir. (III) Fakat hemen sönmek üzere olan hatıralarımı taşıdığı için büyük bir önemi vardır. (IV) Hayatta geçmişe bakmanın değerli olduğunu bilenler ne demek istediğimi daha iyi anlayacaktır.

Bu metinde numaralanmış cümlelerden hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmış bir sözcük vardır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

Soru

I. Burnu havada gezen bu arkadaşta bir ders vermek gerekir.

II. Adam, sırtına aldığı yükü onca yolu yürümüş.

III. Üst komşunun oğlu iki aydır boş geziyor.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili kelimelerin anlam özellikleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) mecaz anlam – gerçek anlam – mecaz anlam

B) gerçek anlam – mecaz anlam – gerçek anlam

C) mecaz anlam – gerçek anlam – gerçek anlam

D) gerçek anlam – gerçek anlam – mecaz anlam

Soru 3

- Kaptan "Yelkenler fora!" der demez Boğaz'ın eşsiz maviliğine açıldık.
- Bitişik yazılan ki'lerden biri de ilgi zamiridir.
- Çember gitgide daralsa da katile ulaşmak zor olacak.
- İlk kütüphanenin Asurlular tarafından kurulduğunu biliyor muydun?

Numaralandırılmış cümlelerin kaçında terim anlamlı kelime kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Soru 4

Aşağıdaki altı çizili kelimelerden hangisi terim anlamda kullanılmıştır?

- Filmin aktörü, yönetmenin sert tavrına bir anlam veremedi.
- Ünlü mimar, binanın sütunlarını farklı bir şekilde tasarlamış.
- Olaya bu açıdan bakıldığında iş değişir.
- Oyun öyle güzeldi ki bir perde daha olsa izlenir.

3. Terim Anlam

Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan sözcüklere terim anlam denir. Terim anlamlı kelimeler, gerçek anlamlı kelimelerdir. Anlamları kesindir ve kişiden kişiye değişmez. Terimler, günlük yaşama girdiklerinde terim olma özelliklerini yitirir.

Örnek

- ▶ Seda, **notaları** öğrenmek için haftada iki gün kursa gidiyor. (Müzik terimi)
- ▶ Bugün Türkçe dersinde **cümlelim öğelerini** işledik. (Dil bilgisi terimi)
- ▶ Ameliyatta **narkozu** fazla verdikleri için çok zor uyandı. (Tıp terimi)
- ▶ Bu üçgenin tepe **açısı** 45 derecedir. (Geometri terimi)
- ▶ Dünyanın en geniş **platosu**, Tibet Platosu'dur. (Coğrafya terimi)
- ▶ Bu gece bir **ay** tutulması görülecek. (Gök bilimi terimi)

Not

Sözcüklerin terim anlamlı olup olmadığına bakmak için cümledeki anlamına bakmak gerekir. Söz gelimi "**çatı**" sözcüğü "Evin **çatısındaki** kiremitler düşmüş." cümlesinde gerçek anlam, "Öğretmenimiz **çatı** konusunu anlattı." cümlesinde terim anlam olarak kullanılmıştır.

ETKİNLİKLER

D

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise (✓) yanlış ise (X) olarak işaretleyiniz.

“42 kuzey paraleli üzerinde bir şehirde yaşıyor.” cümlesinde geçen “paralel” sözcüğü coğrafya terimidir.

“Ağaç topraktaki mineralleri kökleriyle alır.” cümlesinde “kök” sözcüğü bitki birimi terimidir.

“Yazarın bakış açısını beğendim.” cümlesinde matematik terimi vardır.

“Bu akşam tarlayı sulamaya gideceğiz.” cümlesinde coğrafya terimi vardır.

E

Aşağıdaki terimleri ait oldukları alanlarla eşleştiriniz.

Sol anahtarı

Mübaşir

Ek fil

Röntgen

Tuval

Dekor

Oktav

Süflör

Tahliye

Palet

Narkoz

Karakalem

Duruşma

Ameliyat

Akort

Zamir

Sanık

Enfeksiyon

Filimsi

Aktör

Sıfat

Sahne

Portre

	Müzik
1	
2	
3	
4	

	Tıp
1	
2	
3	
4	

	Türkçe
1	
2	
3	
4	

	Tiyatro
1	
2	
3	
4	

	Hukuk
1	
2	
3	
4	

	Resim
1	
2	
3	
4	

NOT

Eş anlamlı (anlamdaş) sözcükler, birbirlerinin yerine kullanılabilir.

ETKİNLİK

Aşağıdaki verilen sözcüklerin eş anlamlılarını yazınız.

Öğüt	
Yanıt	
Fayda	
Hafıza	
Anı	
Öykü	
Yaramaz	
Seyahat	
Sene	
Öğrenci	

KELİMELER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ

Eş Anlamlı (Anlamdaş) Kelimeler

Yazılışları farklı olmasına karşın anlamca birbirinin aynı olan, zihinde aynı kavramı çağrıştıran farklı kelimelere **eş anlamlı** (anlamdaş) kelimeler denir.

Örnek

Pay → Hisse	Dil → Lisan
Barış → Sulh	Öğrenci → Asır
Ahali → Halk	Yüzyıl → Asır
Tercüme → Çeviri	Cümle → Tümce
Eser → Yapıt	Macera → Serüven
Olanak → İmkân	Görev → Vazife

Türkçemizdeki eş anlamlılık ilişkisi, dilimize girmiş yabancı sözcüklerle yakından ilgilidir. Çünkü genellikle eş anlamlı sözcüklerden biri Türkçe diğeri yabancı kökenlidir.

Örnek

Yanıt → Cevap	Gökyüzü → Sema
Konuk → Misafir	Önem → Ehemmiyet

Uyarı

Eş anlamlı gibi görünen sözcükler cümle içinde her zaman birbirinin yerini tutmayabilir. Söz gelimi “Mağazadan aldığımız beyaz eşya seti hasta sonu adresimize teslim edilecek” cümlesindeki “beyaz” sözcüğü yerine “ak” sözcüğü getirilemez.

ETKİNLİKLER

F

Aşağıdaki sözcükler, eş anlamlılarıyla eşleştirilirken bazı sözcüklerde yanlışlık yapılmıştır. Bunların hangi sözcükler olduğunu yazınız.

U a. Alaka-ilgi

U b. Egoist-bencil

U c. Cümle-sözcük

U ç. Savaş-harp

U d. uyak-kafiye

U e. dergi-mecmua

U f. rüzgar-yel

U g. davet-çağrı

U h. emir-rica

U ı. Ender-nadir

U i. civar-yöre

U j. doğal-yapay

SÖZCÜKLER

Soru 5

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşıt anlamlı kelimeler kullanılmıştır?

- A) Dünkü hırçın deniz, bugün sakinli.
- B) Sana çirkin dediler, düşmanı oldum güzelin
- C) Bu güzel fotoğrafı çok kötü bir çerçeveye içine yerleştirmişsin.
- D) Aslanlar genellikle geceleri avlanıp gündüz uyumayı tercih ederler.

6 Soru

“Pazardan aldığı yapay çiçekler odasına bir renk katmıştı.” **cümle** **sindeki** “yapay” **sözcüğünün** **karşıt** **anlamı** **aşağıdakilerin** **hangisinde** **kullanılmıştır**?

- A) Bu durumun yaşlı adamın onurunu kırması gayet doğaldı.
- B) O kadar doğaldı ki davranışları gidererek şaşırtıcı olmaktan çıktı.
- C) Oldukça doğal bir tavırla “Yarın gelecektmiş.” diye tekrarladı.
- D) Kışın fırtınalara maruz kalan gemiler, bu doğal limana sığınırdı.

Karşıt (Zıt) Anlamlı Kelimeler

Anlam bakımından birbirinin tersi olan, birbiriyle çelişen sözcüklere **karşıt (zıt) sözcükler** denir.

Güzel → Çirkin	Dolu → Boş
Uzun → Kısa	Genç → İhtiyar
Üretici → Tüketici	Dost → Düşman
Dert → Derman	Gece → Gündüz

Not

Karşıt anlamla olumsuz anlam birbirine karıştırılmamalıdır.

- ▶ Oturmak
Oturmamak → olumsuz anlam
Kalkmak → karşıt anlam
- ▶ İnmek
İnmemek → olumsuz anlam
Çıkmak → karşıt anlam

Not

Sözcüklerin birbiriyle zıt anlamlı olup olmadığını anlamak için cümledeki anlamlarına bakmak gerekir. Örneğin “Ak sakallı ihtiyar kara talihi-ne söyleniyordu.” cümlesindeki “ak, kara” sözcükleri zıt anlamlı değildir. Çünkü bu cümlede “ak” sözcüğü “beyaz” anlamında kullanılırken “kara” sözcüğü “kötü, uğursuz” anlamında kullanılmıştır. Dolayısıyla bu sözcükler bu cümlede zıt anlama sahip değildir.